

2014Z04886

Vragen van de leden **Dik-Faber** (ChristenUnie), **Van Tongeren** (GroenLinks) en **Agnes Mulder** (CDA) aan de Ministers van Economische Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht dat het nieuwe handelsverdrag met de VS het Nederlandse schaliegasverbod bedreigt* (ingezonden 17 maart 2014).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het bericht «Schaliegasverbod in Haaren en Boxtel door handelsverdrag VS bedreigd»?¹

Vraag 2

Wat is uw reactie op het rapport van Friends of the Earth Europe?²

Vraag 3

Erkent u dat de clause over ISDS (Investor State Dispute Settlement mechanism) gevolgen kan hebben voor milieuwetgeving in Europa, bijvoorbeeld op het gebied van schadevergoedingen wanneer bedrijven menen (toekomstige) winsten te zijn misgelopen door ingevoerde milieuwetgeving?

Vraag 4

Kan het Nederlandse parlement na het sluiten van TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) nog steeds zelf besluiten over een verbod op schaliegaswinning, zonder de dreiging van schadeclaims door buitenlandse bedrijven die interesse hebben in of bezig zijn met het ontwikkelen van schaliegas in Nederland?

Vraag 5

Krijgen Amerikaanse bedrijven na het sluiten van TTIP meer kans om misgelopen inkomsten als gevolg van milieuwetgeving aan te vechten bij een private arbitragecommissie, waarbij Nederland mogelijk voor de schade opdraait? Zo ja, acht u dit wenselijk? Zo nee, kunt u onderbouwen dat de juridische mogelijkheden niet worden uitgebreid?

¹ Omroep Brabant, 6 maart 2014, <http://www.omroepbrabant.nl/?news/207612642/Schaliegasverbod+in+Haaren+en+Boxtel+door+handelsverdrag+VS+bedreigd.aspx>

² <http://www.foeeurope.org/no-fracking-way>

Vraag 6

Bent u bereid om in het onderzoek naar de gevolgen van ISDS voor Nederland expliciet mee te nemen welke mogelijke gevolgen op kunnen treden voor milieuwetgeving en voor een eventueel verbod op schaliegasboringen?

Vraag 7

Bent u bekend met de brief van het Amerikaanse bedrijf Chevron aan de United States Trade Representative van mei 2013?³ Deelt u de analyse dat blijkt dat Chevron (actief in schaliegaswinning buiten Nederland en in Nederland in conventionele olie- en gaswinning) sterk voorstander is van het ISDS? Kunt u garanderen dat Chevron het ISDS mechanisme in TTIP niet zal gebruiken om een eventueel Nederlands schaliegasverbod aan te vechten?

---

³ <http://t.co/O0M68285Rp>